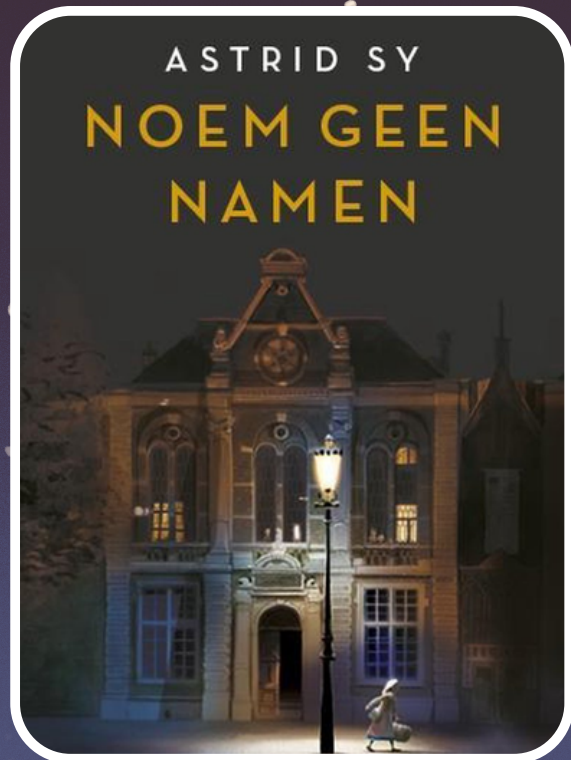

NOEM GEEN NAMEN

Auteur: Astrid Sy
Uitgever: Luitingh-Sijthoff
Aantal blz: 430
Leeftijd: 15+

Noem geen namen is een roman over drie vrouwen die Joodse kinderen hielpen in de Tweede Wereldoorlog. Het is een aangrijpend verhaal en maakt de harde realiteit van de Tweede Wereldoorlog duidelijk.

INSTEEL VAN DE LESBRIEF

Deze lesbrieven zijn geschikt om op meerdere manieren in te zetten in de klas.

Het boek kan in zijn geheel worden gelezen. Leerlingen lezen thuis hoofdstukken en er worden hoofdstukken gelezen in de les. In dit geval kunt u gebruik maken van alle vragen, vraagstukken en opdrachten.

Er kan een aantal hoofdstukken worden uitgekozen om een aantal lessen mee te vullen. Aangeraden hoofdstukken zijn:

- Hoofdstuk 1: kennismaking met Rosie
- Hoofdstuk 2: kennismaking met Kaat
- Hoofdstuk 6: Hollandse Schouwburg als opvang
- Hoofdstuk 15: Kaat en Theun bijna betrapt
- Hoofdstuk 16: baby David wordt gered, tegen welke prijs?
- Hoofdstuk 19: familie Schutte
- Hoofdstuk 21: uit de hand gelopen oorlog (begin van het hoofdstuk)
- Hoofdstuk 22: alle Joden moeten op transport
- Hoofdstuk 23: op weg naar het concentratiekamp
- Epiloog: als afsluiting van het verhaal

Hierbij is het handig om de vragen en opdrachten te gebruiken die bij de betreffende hoofdstuknummers passen.

OPDRACHTEN

PRESENTATIES

In het boek komt een aantal onderwerpen rondom de oorlog naar voren. Sommige daarvan zijn heel bekend, andere wellicht minder.

Laat de leerlingen naar aanleiding van het boek en informatie die ze zelf hebben opgezocht een presentatie geven over de volgende onderwerpen:

- Communisme in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog
- Jodenvervolging, razzia's, transport
- Joodse raad
- Expositur
- De *Grüne Polizei (Ordnungspolizei)*
- Het verzet

CREATIEVE VERWERKING

Er staan veel aangrijpende scènes in het boek. Laat de leerlingen bij elk deel van het boek één scène uitkiezen. Vertel hierna de opdracht.

Bij elke uitgekozen scène wordt een creatieve verwerking gemaakt. Denk aan:

- een foto
- een tekening
- een gedicht
- een symbool
- een kunstwerk of schilderij

Bij elke scène mag dezelfde verwerkingsvorm worden gekozen, maar het kunnen ook vier verschillende vormen zijn.

De vier verwerkingen worden naast elkaar gezet als een vierluik.

Laat de leerlingen presenteren wat ze hebben gemaakt en wat de gedachten achter het werkstuk zijn.

GESPREKSVRAGEN

- Op bladzijde 39 zegt Kaats vader: 'Een wijs man weet wanneer hij verslagen is. Als dat joods gespuis en Amsterdamse proletariaat niet op de vuist waren gegaan met de WA, waren al die onschuldige joodse mannen niet opgepakt.' Wat vind jij van deze uitspraak? Is dit victimblaming? Hoor je zulke uitspraken ook in onze tijd? Zo ja, waar hoor je die? Vind jij dat de vader van Kaat een punt heeft?
- Op bladzijde 201 zegt Theun: 'Het is niet erg als je bang bent. Dat maakt je niet minder moedig. Het gaat om de keuzes die je maakt. Elke dag weer.' Wat vind jij van deze uitspraak? Leef jij ook vanuit deze gedachte? Belemmert angst jou weleens om de juiste keuze te maken? Kun je een voorbeeld noemen?
- Op bladzijde 208 zegt Theun: 'Is een leven met spijt niet beter dan geen leven?' Wat zou jij op deze vraag antwoorden?
- In hoofdstuk 16 vindt Rosie het 'medelijden' van Kaat irritant. Kaat legt later uit dat het schaamte is. In wie herken jij je het meest? Hebben mensen ook weleens medelijden met jou, net zoals bij Rosie, omdat je een minderheid bent? Of herken je je juist in Kaat, die zich soms schaamt en zoekt naar hoe ze kan helpen?
- In hoofdstuk 19 willen de studenten de familie Schutte doden. Wat vind jij hiervan? Is moord geoorloofd in bepaalde omstandigheden? Of is het altijd verkeerd?
- Wat boeiend is aan de Tweede Wereldoorlog is de langzame beïnvloeding. In hoofdstuk 21 lees je hier iets over. Hoe heeft dit zo ver kunnen komen? Wat is er nodig om mensen zo te beïnvloeden? Zie je deze beïnvloeding ook terug in onze maatschappij?
- In welk personage herken je je het meest?
- Welke scène of welk hoofdstuk greep jou het meest aan?
- De schrijver vraagt zich af (zie achterflap) wat zij zelf zou hebben gedaan. Hoe is dat voor jou? Vraag jij je dat ook af? Wat zou jij hebben gedaan?
- Wat was nieuw voor je?
- Wat vond je het heftigst om te lezen?
- In de Tweede Wereldoorlog werd de vrijheid van mensen op allerlei manieren ingeperkt. Wat zou voor jou het meest voelen als vrijheidsinperking?

